

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد

آمریت ارشاد و دعوت

مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنمای خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۴۴۴/۱/۷ هجری قمری مطابق ۱۴۰۱/۵/۱۴ هجری شمسی

فضائل و مسائل روز عاشورا

الحمد لله الذي جعل لعباده مواسم يتقربون اليه فيها با نواع الطاعات فيغفر لهم الذنوب ويرفع لهم الدرجات، وأشهد أن لا إله إلا الله، حكم فقدر، وشرع فيسرولايزال يفيض على عباده من انواع البر والبركات، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله سابق إلى الخيرات، صلى الله عليه وعلى آله واصحابه الذين كانوا يحافظون على طاعة ربهم في جميع الاوقات وسلم تسليماً كثيراً.

وبعد: مسلمانان متدين!

ما درماه مبارک پرمیمنت یکی از اشهر الحرم که جایگاه و مقام شامخی در دین دارد، قرار داریم که عبارت ازماه محرم الحرام، اولین ماه سال هجری قمری میباشد. این ماه در تاریخ اسلام از جایگاه بزرگی بر خوردار است، عاشوراویا دهم محرم با تاریخ بشریت مخصوصاً تاریخ اسلام گره خورده است.

وقایع وحوادثیکه درین ماه رخ داده است، دلالت بر پیروزی حق و برچیدن بساط ظلم و استبداد، رهائی مظلومان از جنگال ظالمان و..... میکند.

فضائل عاشورا:

عن ابن عباس رضی الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قدم المدينة فوجد اليهود صياماً يوم عاشورا، فقال لهم رسول الله صلى الله عليه وسلم: ما هذا اليوم الذي تصومونه؟ فقالوا: هذا يوم عظيم، أنجى الله فيه موسى وقومه وغرق فرعون وقومه، فصامه موسى شكراً ف نحن نصومه، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «ف نحن أحق وأولى بموسى منكم» فصامه رسول الله، وأمر بصيامه، وفي رواية: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «فان كان العام المقبل إن شاء الله صمنا اليوم التاسع» صحيح مسلم

ترجمه: در صحیح مسلم آمده است که رسول الله صلى الله عليه وسلم هنگامیکه از مکه مکرمه هجرت نمود وارد مدینه منوره شدند، که یهودیان روز عاشورا یعنی دهم ماه محرم را روزه می گرفتند، ایشان از علت و سبب روزه گرفتن آنها جويا شدند، یهودیان در پاسخ گفتند: روز عاشورا، روزی است که خداوند متعال موسی علیه السلام و بنی اسرائیل را نجات داد، و دشمن ایشان، فرعون را در دریا غرق کرد، و ما به شکرانه این نصرت و کمک الهی روز عاشورا را روزه میگیریم.

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: من نسبت به شما به برادرم موسی علیه السلام نزدیکتر هستم، پس ازین پیامبر صلی الله علیه وسلم هم روز عاشورا را روزه گرفتند.

وبخاطر نشان دادن مخالفت با یهود که مخالفت با ایشان وسایر کفار یکی از مقاصد شریعت محمدی است، فرمودند: اگر تا سال آینده زنده بمانم، تا سوعا یعنی نهم محرم رانیز روزه میگیرم.

همچنان در مورد فضیلت روزه گرفتن در محرم و عاشورا در حدیث آمده که: (عن أبي هريرة رضي الله عنه: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: (أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ). رواه مسلم

ترجمه: بهترین روزه بعد از رمضان، روزه ماه محرم است.

در مورد فضیلت روزه عاشورا رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: عن أبي قتادة رضي الله عنه: (أن رسول الله صلى الله عليه وسلم سئل عن صيام يوم عاشوراء فقال: يكفر السنة الماضية) رواه مسلم

یعنی روزه گرفتن در روز عاشورا، گناهان سال گذشته را محو و نابود میکند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در روزه گرفتن عاشورا چهار حالت داشت:

در حدیث دیگری میفرماید: (عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: ما رأيت النبي صلى الله عليه وسلم يتحرّي صيام يوم فضله على غيره إلا هذا اليوم، يوم عاشوراء). رواه البخاري

در حدیث شریف دیگری می آید: (عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي - صلى الله عليه وسلم - قال: (يوم عاشوراء كانت تصومه الأنبياء فصوموه أنتم) مصنف ابن أبي شيبة

حالت اول: رسول الله صلی الله علیه وسلم در مکه مکرمه عاشورا را روزه میگرفت و کسی را به روزه گرفتن امر نمی کرد.

(عن عائشة قالت كان عاشورا يوماً تصومه قريش في الجاهلية وكان نبي صلى الله عليه وسلم يصومه فلما قدم المدينة صامه وامره بصيامه وفي رواية بخاري من شاء فليصمه ومن شاء افطر) متفق عليه

ترجمه: حضرت عائشه رضی الله عنها روایت میکند که عاشورا روزی است که قریش آن را در جاهلیت روزه میگرفت و رسول الله صلی الله علیه وسلم هم روزه میگرفت و قتیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم به مدینه هجرت کرد عاشورا را روزه میگرفت و مردم را به روزه گرفتن امر میکرد.

حالت دوم: و قتیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم به مدینه هجرت کردند و دیدند که اهل کتاب این روز را روزه میگیرند و تعظیم میکنند.

(عن ابن عباس قال قدم النبي صلى الله عليه وسلم على وسلم لما قدم المدينة وراى صيام اهل الكتاب له وتعظيمهم فقال لهم ما هذا اليوم الذى تصومونه قالوا هذا يوم عظيم انجى الله فيه موسى وقومه واغرق فرعون وقومه فصامه موسى شكراً ف نحن نصومه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فنحن احق واولى بموسى منكم فصامه رسول الله صلى الله عليه وسلم) بخاري

حالت سوم: وقتی که فرضیت روزه ماه مبارک رمضان نازل شد رسول الله صلی الله علیه وسلم روزه عاشورا ترک کرد.

عن جابر بن سمرة قال: (كان رسول الله - صلى الله عليه وسلم - يأمرنا بصيام يوم عاشوراء ويحثنا عليه، ويتعاهدنا عنده فلما فرض رمضان لم يأمرنا ولم ينهنا عنه ولم يتعاهدنا عنده) الجمع بين الصحيحين

حالت چهارم: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند که عاشورا وروز نهم محرم را روزه میگیرم.

(عن ابن عباس حين صام رسول الله صلى الله عليه وسلم عاشورا وأمر بصيامه قال يا رسول الله انه يوم تعظمه اليهود والنصارى فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فاذا كان العام المقبل ان شاء الله صمنا اليوم التاسع) مسلم «ابن رجب»

پس هر مسلمان را می باید تا سه روز ماه محرم را که همانا روزهای نهم، دهم و یازدهم محرم الحرام می باشد، روزه گرفته توافقات و فضائل که ذیلاً توضیح میگردد، از آن خود نماید:

۱. ثواب روزه یک ماه کامل رانصیب میگردد.

چون ثواب هر حسنه و نیکی را خداوند متعال ده برابر میدهد، پس کسیکه سه روز ماه محرم الحرام را روزه بگیرد، ثواب روزه یک ماه را نصیب میگردد، بهمین اساس رسول الله صلی الله علیه وسلم از هر ماه سه روز آن را روزه گرفته و مردم را نیز به آن امر فرموده اند.

۲. بعد از روزه ماه مبارک رمضان بهترین روزه، روزه ماه محرم است.

چنانچه در حدیث قبلی تذکر گردید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: بهترین روزه بعد از رمضان، روزه ماه محرم است.

۳. مخالفت با یهود.

با گرفتن روزه روز نهم، دهم و یازدهم میتوان مخالفت با یهود نمود، و مخالفت با آنها از خصوصیت های دین مقدس اسلام بشمار میرود.

۴. متابعت و پیروی از پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم.

در روایات آمده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم این سه روز را روزه گرفتند و مردم را به آن امر نمودند، پس در گرفتن روزه این روزها متابعت و پیروی از پیامبر اسلام تحقق میابد.

خداوند متعال می فرماید: { لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ } الاحزاب

۵. روزه گرفتن گناهان یک سال قبل را کفاره و جبران میکند، قسمیکه در حدیث قبلی تذکر بعمل آمده، روزه گرفتن درین روزها گناهان صغیره یک سال گذشته را خداوند عزوجل محو و نابود می سازد .

وقایع تاریخی روز عاشورا:

۱. که از آن جمله خلقت آدم علیه السلام و حواء رضی الله عنها است: {وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ (۱۲) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (۱۳) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ} المومنون: (۱۲-۱۴)

ترجمه: شکی نیست که ما انسان را از خلاصه گل آفریدیم سپس آن را بصورت نطفه در قرارگاه استوار (رحم مادر) قرار دادیم باز آن نطفه را به صورت خون بسته سپس خون بسته را به صورت

گوشت پاره پس گوشت پاره را به صورت استخوانهایی گردانیدیم پس استخوان هارا به گوشت پوشانیدیم، سپس آن را به آفرینش تازه ایجاد کردیم پس بسیار بابرکت و والا مقام است الله که بهترین آفریننده گان است.

۲. نجات نوح علیه الصلاة والسلام از طوفان طوریکه قرآن کریم میفرماید: {وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ (۷۵) وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ (۷۶) وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ} الانبياء (۷۴-۷۷)

ترجمه: بیاد آور قصه نوح را که پیش از ابراهیم پروردگار خویش را به غرض نابودی قومش فریاد کرد پس ما دعای او را اجابت کردیم او و اهلس را از اندوه بزرگ نجات دادیم او را بر قومیکه آیات ما را تکذیب کردند نصرت دادیم واقعا آنها قوم بدی بودند، لذا همه ایشان را غرق کردیم.

۳. نجات حضرت ابراهیم علیه السلام از آتش: طوریکه خداوند متعال میفرماید: {قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَيَّ اِبْرَاهِيمَ (۶۹) وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ (۷۰) وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ} الانبياء (۶۹-۷۱)

ترجمه: پس ما گفتیم ای آتش سرد و سلامت بخش باش بر ابراهیم، و در حق ابراهیم نیرنگ بزرگی را سنجیده اند پس آنها را زیانگار ترین مردم گردانیدیم و ما نجات بخشیدیم ابراهیم و لوط ره به سوی سرزمینیکه در آن برای جهانیان برکت نهاده بودیم.

۴. کشف و دور نمودن بلا از حضرت ایوب علیه السلام: طوریکه خداوند میفرماید: {وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ (۸۳) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ} الانبياء: (۸۳-۸۴)

ترجمه: دعای ایوب را یاد کن هنگامیکه پروردگار خویش را فریاد کرد که مرا بیماری رسیده است و تو مهربان ترین مهربانانی. پس ما دعای او را اجابت کردیم و بیماری را که گرفتارش بود دور ساختیم و خانواده از دست رفته اش را و مانند ایشان را همراهی آنها به او دادیم تا فضل و مرحمت از جانب ما و پندی برای عبادت کنندگان باشد.

۵. نجات حضرت موسی علیه السلام و غرق شدن فرعون: چنانچه الله تبارک و تعالی میفرماید: (وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ {البقره: ۵۰})

ترجمه: بیاد آورید که دریا را برای شما شگافتیم پس شمارا نجات بخشیدم و فرعونیان را غرق نمودیم در حالیکه شما می دیدید.

۶. ورود حضرت آدم و حوا علیهما السلام به بهشت.

۷. قبولیت توبه آدم علیه السلام، حضرت داود علیه السلام در عاشورا، بلند بردن حضرت ادريس عليه السلام به آسمانها و در برخی روایات آمده که قیام قیامت هم در روز عاشورا رخ میدهد.

۸. فاجعه المناک که در سر زمین کربلا در این روز یعنی دهم محرم الحرام رخ داده، قلب های تمام عالم اسلام را جریحه دار ساخته، و امروز با ذکر و یاد این حادثه المناک قلب مسلمانان پر خون می گردد، و گلوهای ایشان از بغض گرفته می شود چون شهادت نواده پیامبر بزرگوار اسلام و همراهانش دردی است که هیچ مسلمان او را تحمل کرده نمی تواند و تا روز قیامت نفرت و انزجار در مقابل عاملین این فاجعه از قلب و خاطرهای مسلمانان دور نمی گردد.

امام ابن حجر رحمه الله عليه در مورد قصه حضرت حسين ابن علي رضی الله عنه چنین فرموده:

نویسندگان گذشته در مورد شهادت حضرت حسين رضی الله عنه مختلف نوشته های چاق، لاغر راست و دروغ نمودند.. (الاصابة 81/2)

واقعه حقيقي حضرت حسين ابن علي رضی الله تعالى عنهم اجمعين:

هنگامیکه مردم عراق از وفات حضرت معاویه رضی الله تعالى عنه خبر شدند و نیز از این واقعه که حسین ابن علی رضی الله تعالى عنه از بیعت کردن به حضرت معاویه انکار ورزیده خبر شدند برای حضرت حسین ابن علی نماینده و نوشته های فرستادند و از او خواستند که به عراق بیاید تا آنکه همراهی وی بیعت کند، وی نوشته کرد که ما معاویه و فرزند وی یزید را میخواهیم برای حضرت امام حسین رضی الله تعالى عنه زیاد تر از پنجاه مکتوب فرستادند در این وقت امام حسین مسلم ابن عقیل را بخاطر این مشکل به عراق فرستاد که حالات درست را معلوم نماید و برای وی خبر دهد هنگامیکه مسلم ابن عقیل به کوفه رسید و استقبال گرم آنها را دید متیقن شد که واقعاً مردم عراق حضرت حسین ابن علی رضی الله عنه را میخواهند.

مردم کوفه همراهی وی در خانه هانی بن عروه جمع شدند و همراهی مسلم ابن عقیل به بیعت کردند با حسین بن علی رضی الله عنه شروع کردند، مسلم ابن عقیل هنگامیکه علاقه و رغبت مردم را دید برای حسین امام رضی الله تعالى عنه احوال فرستاد که حالات سازگار و آماده است و از وی تقاضا نمود که به عراق برود، هنگامیکه یزید بن معاویه از این واقعه خبر شد برای والی بصره عبدالله ابن زیاد را گفت که برای این کار عاجی را تلاش نماید و مردم کوفه را از خارج شدن منع کند و از بیعت کردن مردم را همراهی حسین ابن علی رضی الله عنه برگرداند و برای وی امر کشتن حضرت امام حسین را نداده بود.

ابن زیاد بخانه هانی ابن عروه رسید همانجائیکه برای بیعت نمودن با امام حسین رضی الله تعالی عنه مردم با مسلم ابن عقیل جمع شده بودند که طرفداران مسلم ابن عقیل ابن زیاد را محاصره کردند عبدالله ابن زیاد آنها را از لشکر شام ترسانید که طرفداران مسلم ابن عقیل ترسیدند و به عقب رفتند تا آنکه (۳۰) نفر همراهی وی باقی ماند؛ آفتاب هنوز غروب نکرده بود که تمام مردم از مسلم بن عقیل به عقب رفتند که ابن زیاد او را اسیر گرفت و امر کشتن وی را صادر نمود اما مسلم ابن عقیل از این زیاد خواست که برای من آنقدر فرصت بده که من برای امام حسین رضی الله تعالی عنه مکتوبی بفرستم ابن زیاد این درخواست وی را قبول کرد و وی برای امام حسین رضی الله عنه احوال فرستاد و برای وی چنین نوشت: (ارجع بأهلك ولا یغرنک أهل الکوفة فإن أهل الکوفة قد کذبوک وکذبونی) همراهی اولاد هایت واپس برگرد و به گفته های مردم کوفه فریب مخور که مردم کوفه برای تو دروغ میگویند همان گونه که برای من دروغ گفتند که ابن زیاد او را در روز عرفه به قتل رسانید.

امام حسین رضی الله تعالی عنه در روز ترویبه از مکه به طرف کوفه حرکت کرد، بسیاری اصحاب جلیل القدر وی را از رفتن به عراق منع کردند اما وی به اراده خود به عراق رفت کسانیکه امام حسین رضی الله تعالی عنه را از سفر به عراق منع می نمودند اسمای ایشان قرار ذیل ایت: عبدالله ابن عباس رض، عبدالله ابن عمر رض، عبدالله ابن زبیر رض و برادر وی حنفیه.

برای امام حسین رضی الله عنه در راه کوفه خبر رسید که پسر کاکای مسلم ابن عقیل در راه کربلا از طرف سوارانی محاصره شده که بزرگ آن سوران را عمرو ابن سعد او شمر ابن ذی الجوشن میکرد، امام حسین رضی الله عنه از سواری خود پائین شد و برای آنها سه پیشنهاد نمود تا اینکه از سه پیشنهاد یکی آن را قبول نماید:

۱- اجازه بدهید به نزد یزید ابن معاویه بروم و با او بیعت نمایم.

۲- بگزارید دوباره به مدینه منوره برگردم.

۳- اجازه بدهید به سنگر اسلام بروم و همراهی کفار جهاد نمایم. (ابن جریر بسند حسن)

هنگامیکه حر ابن یزید که یکی از قومندانان بود این سخن را شنید روی خود را گردانید و گفت آیا شما سخنان امام حسین را رضی الله تعالی عنه را قبول نمی کنید؟

هنگامیکه حر ابن یزید فهمید که این درخواست امام حسین را قبول نمی کند روی اسب خود را به سوی وی گردانید همراهی لشکر شمر ابن ذی الجوشن جنگ را شروع کردند تا آنکه شهید شد. (ابن جریر)

مدافعین امام حسین رضی الله زیاد جنگیدند و از وی زیاد دفاع کردند مگر اینکه تعداد مدافعین امام حسین رضی الله تعالی عنه نسبت به تعداد دشمنان وی کم بود که همگی آنها به شهادت رسیدند.

حضرت امام حسین شخص خودش زیاد جنگید اما در این جنگ لشکر کوفه از جنگ خود داری میکردند تا اینکه دست آنها به خون امام حسین رضی الله تعالی عنه رنگین نشود.

اماشمشیر، شمر ابن ذی الجوشن لعنه الله به جان امام حسین رضی الله عنه اصابت نمود و به زمین افتاد و دست وی بخون امام آلوده شد که همه لشکر وی بروی جمع شدند و وی را به شهادت رساندند. [ابن جریر، البداية والنهاية]. این همان چیزی

است در روایات صحیح ذکر شده و آن قصه ای که در مصادر اهل تشیع و مراجع آنها ذکر است کدام ثبوتی اصلی و اساسی ندارد.

دین مبارک اسلام در میان افراط و تفریط قرار دارد پس ما باید از کارهای که باعث افراط و تفریط میشود و در اسلام جای ندارد خود داری نمائیم.

اللهم احشرونا معهم في زمرة الشهداء وارزقنا اتباع هدى نبينا محمد صلى الله عليه وسلم ، آمين يارب العلمين ، وصلى الله تعالى على خير خلقه وعلى آله واصحابه ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين.